

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

“Kirleten Öder!”

Çevreyi Kurtarmada Başarısız Olan Kapitalizmin Çözümlerinden Bir Örnek

İklim değışiklikleri konusundaki artan endişe nedeniyle dünya, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 26.Taraflar Konferansı'nda yayımlanacak kararları beklemektedir. Ancak önceki konferanslar dizisi ve onlardan ortaya çıkanlar takip edildiğinde, çok umut verici görünmüyor. Zira daha önceki sözlerini tutmadıkları gibi alınan kararlar sorunun boyutunu bile azaltmamıştır.

1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde yapılan Birleşmiş Milletler Dünya Zirvesi sonucunda, “kirleten öder” ilkesine dayalı karbon ticareti, üreticileri ve tüketicileri çevre dostu ürünleri ve uygulamaları kullanmaya teşvik etmek için uluslararası toplum tarafından benimsenen çevre yönetiminin en önemli ilkelerinden biridir. Ancak o dönem uluslararası toplum tarafından benimsenen bu kararın sonucunda, “dünyanın en büyük kirleticilerinden biri olan karbondioksitin” alım satımında patlama olmuştur. Dahası bu ticaret, iklim değışikliğiyle mücadelenin en önemli yollarından biri olarak kabul edilmektedir.

Karbon piyasası, sanayileşmiş ülkelerden atmosfere salınan ton başına belirli fiyatlarla, diğer herhangi bir pazar gibi küresel bir pazar haline gelmiş ve satıcı düşük emisyonlu ülkeler ve kuruluşlar olurken alıcı ise artan emisyonlu bir ülke olmuştur. Bu arada emtia karbondioksit ve arz ve talebe göre fiyat, şirketlerin emisyonlar için bir üst sınır belirlemeye dayanmakta ve izin verilen sınırı aşmak istemeleri halinde “karbon kredisi” almaları gerekmektedir.

Ne yazık ki bu ticaret yıldan yıla gelişmekte olup Dünya Sağlık Örgütü ise kirliliğin arttığı ve bunun milyonlarca insanın ölümüne neden olduğu konusunda uarmaya devam etmektedir! Sonuç olarak bu, “kirleten öder” kararının kirletici gaz emisyonları sorununu çözmediği, bilakis karbonu iklimi iyileştirmek için bir araç olmaktan ziyade kâr için bir araç haline geldiği anlamına gelmektedir. Dolayısıyla atmosferi kirleten karbon miktarı aynı şekilde kalmış, dahası en etkili büyük şirketler kirlilik haklarını kendi tekellerine almaları nedeniyle daha da artmıştır.

Bu bağlamda petrol uzmanı Dr. Muhammad el-Sabban şöyle demiştir: “Kirlilik sorunu kötüleştikçe, karbon piyasaları pratik bir çözüm sunmada başarısız olmuştur.” Ve şöyle eklemiştir: “Bu ticaret, Batı'nın gelişmekte olan ülkeler üzerindeki baskı kurma araçlarından biri olup bu ülkeleri uluslararası bir emisyon ticaret sistemine katılmaya zorlamak adil değildir. Zira ekonomik kısıtlamalara dikkat ederek büyümesine izin veren alanlara ihtiyaçları vardır.”

Başka bir ifadeyle karbon ticareti, emisyonlarını ve ozon tabakası üzerindeki etkisini azaltmamıştır. Dahası belirli bir uluslararası şirketler grubunun kirlilik haklarını tekelleştirme ilkesi temelinde gelişmekte olan ülkelerin yanı sıra sanayilerini geliştirmeye çalışan ülkelere de dayatılan bir silah haline gelmiştir. Yani çevre sorununa çözüm olarak sunulan şey, aslında iklim ve çevrenin, kâr ve zenginliğin gelişmesine engel olmaması için bir avuç güçlü kapitalistlerin haklarını güvence altına alan küresel sermaye piyasası kanununa tabidir.

Sonuç olarak çevre sorunu, her şeyi menfaat ve kâra göre ölçen Kapitalist çözümlerle çözülmesi imkansız olup ormanları ve birçok kaynakları yok eden, atıklarıyla nehirleri ve denizleri kirleten büyük küresel şirketleri dizginlemeyeceği gibi kendi cinsinden olan ve kendi yolunda yürüyen uluslararası sistemi de dizginlemeyecek, Kapitalizm uygulandığı sürece dünya felaketlerin ve krizlerin acısını çekmeye devam edecek ve ne 26. İklim Konferansı ne de başka bir konferans, bugün dünyamızın karşı karşıya kaldığı tehditleri durdurmayı başaramayacaktır.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Hacer El-Yakûbî